СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 160. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 12 липня 1935. — VOL. XLIII. No. 160. Jersey City, N. J., Friday, July 12, 1935. THREE CENTS

АМЕРИКА РОЗБУДОВУЄ ФЛЬОТУ

ВАШИНҐТОН. — У році 1936 минає міжнародня умова про обмеження зброєнь на морю. Америка хоче на місце кораблів, знищених на підставі тої умови, будувати нові. На один такий военний корабель вже асиґновано гроші. Незалежно від цього призначено 40 міліонів долярів на розбудову военної фльоти. Починають негайно будувати 555 военних літаків, 12 кораблів до нападу і 6 підводних лодок. Все те має бути переведене впродовж 1936 й 1937 р.

ВІДБУДОВА ЗНИЩЕНИХ ПОВІННЮ ОСЕЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Пляни про відбудову місцевостей, навіщених повінню, вже входять у життя. Проголошено военний стан у місцевости Ґорнел, у північній частині стейту Ню Йорк, щоб недопустити до грабунку. Національна ґвардія має приказ стріляти без попередньої осторогу, скоро побачить грабіжника. Дотепер нараховано урядово 62 небіжчиків. Шкоду обраховують на 25,000,000 долярів. Ґубернатор Лімен узяв провід у кермі відбудови. Із стейтових резервових фондів призначив 300,000 долярів на хвилеву допомогу 3,000 бездомних. Їх приміщено в прилюдних та приватних будинках. Харчів вислано за 200,000 долярів. Приїхали лікарі з ліками на щеплення проти тифу та з хемічними середниками для дезинфекції води. Знищений повінню терен поділено на округи й настановлено там окружні допомогові ради. Їх називають „военними радами". У їх склад входять представники федеральних допомогових орґанізацій, стейтового департаменту здоровля, управи доріг, стейтової поліції й Червоного Хреста. Приїхали 50 доглядачок. 2,500 робітників департаменту прилюдних робіт, 1,000 молодих людей з таборів для збереження громадянського добра („ССС"). 250 вантажних авт та 30 парових черпаків уже працюють при вичищуванню околиці із звалищ.

В місті Ню Йорку треба було забезпечити населення перед недостачею молока, коли нагло відтято його доставу із зруйнованих околиць.

В Пенсилвенії вода уступає в залятих околицях понад рікою Делавар і над заливом Чезепік. Там лише 6 людей втратили життя внаслідок повени.

РУБАНА ҐАЗОЛІНА ДЛЯ ЛІТАКІВ.

НЮ ЙОРК. — Після 16 літ досвідів удосконалив д-р Адольф Прусін із Ґуґенгаймової школи летунтва при університеті Ню Йорк переміну плинної ґазоліни в тверду, як дерево або вугіль. Її можна буде краяти й рубати і в такому стані вживати в літаках. Вона не вибухає і тому є зовсім безпечною. Крім того дуже дешева. Один ґальон коштує менше як один цент. Називається солен. Її можна також перемінити в ґаз через огрівання.

НОВИЙ ВИНАХІД ТЕСЛІ.

НЮ ЙОРК. — Никола Тесля, звісний винахідник, обходив у середу свої 79-ті народини. В часі обіду в його честь у готелю Ню Йоркер він упродовж 6 годин вияснював ґазетярам та іншим інтересованим людям свій новий винахід. Ним можна буде пересилати силу крізь земний ґльоб на виліт і нею порушувати механічні прилади. Таксамо можна буде також вести телефонічні розмови, навіть на кораблях на далеких морях. Який це винахід, Тесля не сказав. Зрадився лише в тому, що на протязі року буде готова його нова ляборатορія. Тесля має фінансових покровителів, що йому поможуть. Крім цього винайшов він новий індукційний апарат для пересилання електричного току просто, без переміника. Тесля висловив також свій погляд на космічні проміні, відмінний від теорії Айнштайна.

ЕЛЄКТРИФІКАЦІЯ ФАРМЕРСЬКИХ ОКОЛИЦЬ.

ВАШИНҐТОН. — Морис Кук, голова Сільської Електрифікаційної Адміністрації, оголосив свої пляни. З федеральних фондів призначено на електрифікацію 100 міліонів долярів. Будуть давати позички на три відсотки на 20 літ, щоб розбудувати електричні підприємства для витворювання сили в тих околицях, де їх іще нема. Крім цього навіть поодиноким фармерам будуть давати позичку, незабезпечену табулею, для вставлення електричних приладів та потрібних рур у таких сільських господарствах, де цього ще нема.

НАДІЮТЬСЯ ЛІПШИХ ЖНИВ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент рільництва оголошує, що американські жнива принесуть цього року понад два міліярди бушлів збіжа. Жнива в минулому році принесли один міліярд і 300 міліонів бушлів. Пересічні жнива впродовж десятьох років, 1923—1933, приносили два міліярди й 562 міліонів бушлів. Пшениці надіються зібрати цього року 732 міліони бушлів, а минулого року зібрано 670 міліонів.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ДБАЮТЬ ЗА КУЛЬТУРУ.

У ленінградськім Ермітажі впав образ славного фляманського маляря Снайдерса з 15. століття. Відломки скла ушкодили в кількох місцях архитвір.

Через занедбання ремонту низці саль у ґалерії образів і памяток, які там знаходяться, загрожує вогкість.

КУРС ЖУРНАЛІСТІВ У ЖЕНЕВІ.

У Женеві відбудеться курс журналістики, улаштований „Міжнароднім Студентським Союзом". Має він протекторат президента Масарика, письменника Рабіндраната Таґора та ріжних учених. В першій мірі буде цей курс призначений для анґлійських студентів, але дасть теж европейським студентам нагоду пізнати психольоґію анґльо-саксонського й американського читача та денникарську орґанізацію тих країн.

КРІВАВА СТРАЙКОВА ПЕРЕПАЛКА В ВЕНКУВЕРІ.

Кров поплила 18 червня в Венкувері біля водного фронту, коли страйкуючі корабельні вантажники з симпатиками, між якими були й жінки, провадили три години безуспішну боротьбу, намагаючись дістати в своє посідання причал Белентайн, де члени іншої юнії нагружували кораблі. Вісьмох поліцаїв і щонайменше девятьох цивільних забрано до шпиталів, багато більше відійшли з лекшими покаліченнями і потовченнями. Страйкери обкидали поліцаїв камінням та іншими твердими предметами. Шіснацятьох страйкерів і одну жінку арештовано.

ЯКИМИ ДОРОГАМИ ХОДИТЬ РОБОТА КОМУНІСТІВ.

В Гуй Чанґ у Китаю зловлено і поставлено перед военний суд 15 дівчат за шпиґунство. Всі вони призналися до вини. Дівчата ввійшли до військового табору як проститутки і при тій нагоді вивідували військові тайни та пересилали комуністам. Їм грозить кара смерти.

ПРИПИНИЛИ „РУССКІЙ ВІСТНИК".

Краєвий уряд в Ужгороді припинив на 6 місяців „Русскій Вістник", орган автономної русской партії Куртяка, яка до парляментарних виборів ішла у бльоку славянської опозиції (Словаки, Поляки та „русскі").

ВАНТАЖНЕ АВТО НА 12 ОСЯХ.

Анґлійська автомобільна фабрика Лайнленд збудувала на замовлення анґлійського кольоніяльного уряду вантажне авто, що складається з одного трактора та двох причіпок. Кожний із цих возів може перевезти 15 тон. Це вантажне авто випробували наперед на лихих дорогах в Анґлії довжини 9 тисяч км.; щойно потім заладували його на корабель, який завіз авто до кольонії Золотого Побережа над Ґенуейським заливом. Продовж 1933 р. це авто переїхало там без закиду 13 тисяч кільометрів. Кожний з возів має 4 осі, причім осі трактора можна пускати в рух тільки всі разом, зате кермувати і гальмувати можна кожний зокрема.

РЕПУБЛИКАНЦІ ШУКАЮТЬ СИМПАТІЇ ВЕТЕРАНІВ ТА МУРИНІВ.

На закінчення дводенної конференції республиканських „хрестоносців" із 6 стейтів у Клівленді принято резолюції з гострою критикою „Нового Розподілу" Рузвелта, з домаганням негайної виплати готівкою бонусу для ветеранів світової війни та виконання федерального закону проти лінчування. Також Рузвелтів плян допомоги фармерам був предметом строгої критики Резолюцію про виконання закону проти лінчів поставив Мурин з Клівленду, Джан Гобард.

НІМЦЯМ НЕ ВІЛЬНО ЇХАТИ ДО СОВЄТІВ.

Совєтські джерела повідомляють з Берліна, що німецька влада заборонила вивішувати реклямові афіші совєтського бюра подорожі „Інтуріст". Заграничні пашпорти видають німецьким громадянам з написом: важні на всі держави з винятком СССР.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПОЛІЦАЙ ІДЕ ПЕРЕД ВИЩИЙ СУД.

Поліційний суддя Ґрешем у Блейрмор, Алта., рішив 21 червня, що справа суспендованого поліцая Фіцпатрика і Леони Кадмор має бути розглянена вищим судом у МекЛавд. Фіцпатрик і Леона обвинувачені за вимушення та крадіж. Обвинувачення проти них зложив копальник з Белвю, Сем Кубінський. Він каже, що обвинувачені вимусили в нього 1,100 долярів. Сестра обвинуваченої Леони, Мей Кадмор, заманила його до своєї кімнати і там знайшов його Фіцпатрик у компромітуючій ситуації. Фіцпатрик сказав йому, що він може дістати за це 15 літ, але за тисячу долярів він справу поладнає. Кубінський згодився заплатити. Він виставив два чеки до почтової щадниці, один на $400, другий на $750, і Фіцпартик з Леоною взяли ті чеки, обіцюючи вернути йому $150 здачі. В суді предложено оба зміняні чеки.

Копальняне містечко Блейрмор здобуло собі сумнівну славу тим, що вибрало цілу управу міста з комуністів, а ті за один з перших своїх обовязків вважали усунути попереднього поліцая і віддати цю службу свому товаришеви Фіцпатрикови.

ФІНАНСОВА КОМІСІЯ ЗА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТНІ РОБІТНИКАМ.

Міські робітники у Вінніпеґу мають надію на підвишку платні, хочби через те прийшло до страйку податковців. Міська фінансова комісія на своїм засіданню ухвалила внесок за привернення міським робітникам давньої платні. Це означає підвишку у висоті 8 і ½ проценту. Підвишка малаб рахуватися від 1 січня 1935.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЕКСЦЕСИ В ҐРОДНІ.

Протижидівські ексцеси в Ґродні почались від того, що у школі танців два Жиди поранили ножем Владислава Куща, наслідком чого він помер. Після похорону юрба кинулася на жидівські доми та склепи, повибивала вікна і понищила двері. Крім того побито кільканяцять осіб. Поліція арештувала винуватців.

БОЛЬШЕВИКИ ЗДЕМОРАЛІЗУВАЛИ МОЛОДЬ.

Всупереч запереченням преси, що симпатизує з комуністами, про введення в Совєтах кари смерти також для малолітніх, появився такий декрет ще 7. квітня ц. р. Свідчить про це офіційний орґан Совєтів „Правда", що пише: „Новий розпорядок наказує стосувати всі приписи карного кодексу без огляду на молодечий вік злочинців. Це одинокий спосіб припинити злочинність дітей".

Цікаве, що „Правда" в тій статті признає отверто, що відповідальність за злочинність серед малолітніх спадає на комунізм. „Свобода, пише „Правда", повна рівноправність дітей дома, в школі й на вулиці, лагідність, з якою ставляться до них дорослі, заохочують дітей до бешкетів, самоволі і почування безкарности при всяких провинах".

Отже наперед большевики ввели до шкіл самоволю і рознузданість, а тепер здеморалізовану молодь лякають карою смерти.

АРМІЯ БЕЗРОБІТНИХ ОСТАЛАСЯ В РІДЖАЙНІ.

По переговорах з висланими проти них міністрами Меніоном та Віром страйкуючі безробітні з таборів Брітіш Колюмбії й Алберти рішили в понеділок, 17 червня, задержатися в Ріджайні, а до Оттави вислали тільки вісьмох своїх провідників на переговори з премієром. Страйкери лишилися в Ріджайні під умовою, що уряд має давати їм їсти в міських ресторанах три рази денно, по 20 ц. за кождий раз. Вони мають також дістати додаткове приміщення на нічліг.

ВИКРУТ НЕ ВДАВСЯ.

Одна компанія в Монтреалі дістала присуд проти Н. Кляйнберґа на суму $1,030, та коли прийшлося заплатити, показалося, що все майно Кляйнберґа записане на його жінку. В суді жінка присягнула, що Н. Кляйнберґ працював для неї двацять пять літ за саме мешкання і харч. Суддя зачав шукати по законах і знайшов, що як якийсь довжник працює без платні у своєї жінки, то суд має право назначити його платню, щоб вірителі мали звідки відібрати свої довги. І він оцінив, що робота Кляйнберґа вартувала 50 долярів на тиждень. Викрут не вдався.

ОТТАВА ДАЄ І ПОЗИЧАЄ ҐРОШІ НА БУДОВУ В ВІННІПЕҐУ.

Федеральний уряд в Оттаві дав свою згоду на плян будови заведення для нищення каналових відпадків Вінніпеґу. Про згоду уряду оповіщено 22 червня. На основі пляну уряд в Оттаві має дати 40 процентів на кошт будови, а решту, тобто 60 процентів, має позичити провінції Манітобі, яка зі своєї сторони має позичити заінтересованим муніципалам, скільки на них припалоб пайки. Через згоду федерального уряду на згаданий плян усунулась остання перепона до будови. Тисяча до півтори тисячі робітників дістануть заняття при новій будові.

Будова має коштувати коло $4,000,000. Забере до двох літ, поки вона скінчиться.

РОЗВЯЗАНО ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ВИЇХАВ ДО ГАЛИЧИНИ НА ПЕРЕГОВОРИ З УКРАЇНЦЯМИ.

ВАРШАВА (Польща). — Президент Польщі, Іґнац Мосціцький, розвязав польський сойм і сенат, зазначуючи, що це є природнім вислідом новопринятої польської конституції. Згідно з тою конституцією, вибори до нового сойму і сенату відбудуться на цілком інших основах, на підставі нової виборчої ординації. Вибори відбудуться правдоподібно у вересні. Якщо взагалі можна тут говорити про „вибори", то яких 12,000,000 виборців вибиратимуть 208 послів. Сенат буде наскрізь аристократичним тілом, зложеним з тих, що мають високі становища, маєтки, наукові титули, військові відзначення, а головно: заслуги для польської держави.

Покищо відомо, що опозиційні партії, як зліва так і зправа, заповіли бойкот виборів, виходячи з заложення, що нова виборча ординація позбавляє нарід правдивого права вибору. Польська преса подає, що жидівські й українські соціялісти ідуть разом з польськими соціялістами й не беруть участи у виборах. Умірковані партії, як виходить на яв, хочуть брати участь у виборах і переговорюють з урядом, що приобіцяв дати кілька посольських мандатів Німцям, Жидам і Українцям.

Подають далі, що міністер внутрішніх справ, Косцялковський, поїхав до східньої Галичини і там переговорює з Українцями в справі приділення їм посольскихь мандатів. Делеґацію Українців з Волині, як подають польські ґазети, приняв премієр Валери Славек. Ця делеґація заявила, що є дуже задоволена з переговорів.

В ПАМЯТЬ ПІЛСУДСЬКОГО.

ВАРШАВА.—Сформовано спеціяльний комітет на чолі якого стоїть президент держави, що має занятись тим, щоб увесь польський нарід віддав належну пошану померлому Пілсудському. Хочуть сконцентрувати всю акцію в цілім краю до двох проєктів: висипання штучної гори в Кракові в память Пілсудського й виготовлення артистичного саркофаґу для його домовини, що знаходиться на Вавелю в Кракові.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЧАСТИНИ ЕТІОПІЇ.

ЛОНДОН. — Можна відвернути війну між Італією й Етіопією тільки в такім випадку, коли Італія дістане частину Етіопії, що лежить між Ерітреєю й італійською частиною краю Сомалі. Крім того домагається Італія контролі над дальшою смугою Етіопії, що притикає до цеї землі, яку вона хоче загарбати. Йде про те, щоб Італія дістала ту землю, що підпала під її вплив у договорі з 1906 року, коли то Британія, Франція й Італія поділили впливи в Етіопії на три части. Домагання Італії є нічим іншим, як початком цілковитої ліквідації державної незалежности Етіопії.

БЕРУТЬСЯ РОЗБУДОВУВАТИ МОСКВУ.

МОСКВА. — Диктатор Совєтів, Сталін, підписав декрет, яким рішено перебудувати теперішню Москву на нове, модерне місто, що в нім моглиб вигідно жити яких 5 міліонів житців. Але задержить таки Кремль задля його артистичної вартости. Червона Площа буде теж задержана й значно побільшена.

ВІДЧИНИЛИ ГАБСБУРҐАМ ДОРОГУ ДО ПОВОРОТУ.

ВІДЕНЬ. — Знесено т. зв. протигабсбурські закони, які забороняли Габсбурґам побут в Австрії, якщо вони не зреклися своїх прав і титулів та не визнали републиканського устрою. Кажуть, що це перший крок до повороту Габсбурґів на австрійський престол.

ПОКЛІН УКРАЇНСЬКИМ ГЕРОЯМ У БОСНІ.

ДЕТЛЯК (Босна, Югославія). — Українські переселенці з Детляку й околиці зібралися на Зелені Свята до своєї церкви, щоб помолитися за тих українських героїв, що зложили свої буйні голови на полю слави в крівавій боротьбі за волю України. Священик, що відправляв панахиду, виголосив святочне слово, представивши українським заточенцям світлий образ визвольних українських змагань. Понеслися слова:

„В Віднім Краю в глибокій задумі ступають нині довгі ряди наших братів і сестер, що у величавих процесіях спішать на могили найліпших своїх дітей, щоб віддати їм належну честь і поклін та набрати відваги й сили до дальшої боротьби за сповнення їх зоповіту: Вільної Української Держави. І хоч ми далеко від Рідного Краю й не можемо піти на гроби тих наших народніх мучеників, щоб заквітчати їх могили власними руками й зросити рясною слезою й молитвою святою, всетаки ми нині разом з усім народом нашим клонимо голови перед їх тінями і свято віримо, що їх жертви не були даремні, але нині чи завтра принесуть визволення безталанній Вітчині".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„КВІТЕ" УКРАЇНА ПІД СОВЄТАМИ!

Як прийдуть часописи зі старого краю, кидаємося шукати новинок з рідної землі. А вже особливо шукаємо тих, що походять з Великої України. Не зважаючи на те, що треба брати з великою резервою ті вісти, що їх передають часописи, які виходять під Советами, та не зважаючи далі й на наше неприхильне становище до окупації України Москвою і до совєтської влади, нам всежтаки приємно, коли можна вибрати з тих часописів сяку-таку відрадну вістку. Самим нам хочеться проти нашого власного переконання вірити, що можливо там не так зле, що можливо є якась надія на краще. Та бачимо, що її як не було так і нема.

Щоб зрозуміти положення українського народу на Україні під Советами, забудьмо на хвилинку за великі злочини: за голод, арешти, заслання, розстріли і т. п., а приглянемося такій маленькій, але багатомовній події, про яку згадує большевицька „Правда", число 166. Говориться там про недавно тому виставлений у Харкові памятник Тараса Шевченка. І пишеться таке:

„Памятник Шевченка і парк ім. Постишева стали місцем прогульок і відпочинку трудящих міста Харкова. Минуло лише кілька місяців і навколо цього памятника навалено пісок, каміння й сміття. Зпочатку думали, що це матеріяли для асфальтування площі. Та ці купи лежать уже кілька місяців і ніхто не турбується надати цьому місцю пристойного вигляду".

Ось що вичитуємо в большевицьких ґазетах, себто в тих самих, у яких ще не так давно писалося, що треба було ждати аж на большевицьку владу, щоби була віддана Шевченкови належна пошана! Ось вона: сміття і пошана!

А тепер іще одна новинка.

Як московська „Правда" з 12. червня б. р. так і всі інші большевицькі ґазети під той час були переповнені статтями на тему пятнацять-літньої приналежности України до СССР. І так, як Шевченко діждався у Совєтів згадки, що тільки за влади червоної Москви його доперва як слід пошановано, так і Україна діждалася згадки, що доперва за Советів вона „квіте". Ось як про це пише „Правда":

„Возьміть тужж Україну пятнацять років тому і тепер. Із держави, виснаженої безперервними наступами ворогів, вона перемінилася в квітучий край, де трудовий нарід скинув експльоататорів, будує заможне життя, творить національну культуру, розвиває свої таланти й творчі спосібности".

Щож відповісти на цю неправду московської „Правди"? Та хіба те, що Україна була колись цвитучим краєм і буде ним, якщо вимете московсько-большевицьке сміття з України. Тоді й не буде сміття перед памятником Шевченка, правдивого оборонця поневолених і трудящих мас.

РЕФЕРАТ ПРО УКРАЇНУ В ЛОНДОНІ

(Допис з Лондону).

В понеділок, 24. червня ц. р., на запрошення „Товариства для Близького і Середнього Сходу" виголосив п. Евген Ляхович у приватнім домі Люсі Леді Бруннер реферат на тему „Україна і Близький Схід".

У цьому рефераті бесідник згадав у коротких словах про минулу історію України; про нинішній тяжкий стан українського народу, розірваного між чотирох окупантів; про українські політичні партії і їх прямування; про вагу української проблеми з точки погляду міжнародньої політики, і вкінці про політичні й економічні користи, які з повстання сильної української держави могли би виплинути для Британійської Імперії.

Після відчиту розвинулась оживлена дискусія, в якій забирали голос п. Лянсельот Лотон, п. Коростовець, п. Волков і інші.

П. Лотон висказав у теплих словах побажання, щоб Анґлійці помогли Українцям відзискати їх національний ідеал, свою незалежність. Казав, що він є цеї думки, що треба помогти лиш тим представникам і ґрупам, які справді репрезентують український нарід, а не представникам бувшого гетьмана Скоропадського, який серед Українців не має впливів, який колись на Україні прийшов був до влади при помочі німецьких багнетів і якого рід має за собою сумну традицію, бо його предок, Іван Скоропадський, був колись, після Мазепи, силою накинений Українцям Москвою і як такий полишив за собою дуже сумну історичну память.

Після Лотона забрав слово п. Коростовець. Заявивши, що він є представником гетьмана Павла Скоропадського, старався випадати Німців, а всю вину звалити на Центральну Раду. Закінчив тим, що його ґрупа є „проти соціялізму, а за приватну власність і за християнізм".

На це йому п. Ляхович відповів, що саме більшість українських партій і організацій є „проти соціялізму, а за приватну власність і за християнізм", тільки з тою ріжницею, що осягнення своїх цілей вони стараються оперти на силі власного народу, а не на сумнівній помочі небажаних сусідів. Бесідник також заявив, що за працю п. Коростовця Українці не можуть перебирати відповідальности, бо його ґрупи вони не вважають українською ґрупою. Праця п. Коростовця являється дуже підозрілою також для Українців, а це тому, що він вибрав собі за терен своєї діяльности якраз Лондон, де в развчий спосіб змішує українську справу з ґітлєрівським рухом. Це підозріння тим більше зростає, що п. Коростовець, як старий дипльомат, повинен добре знати, що така „пропаґанда" для Українців може принести великі шкоди; бо через наших ворогів уже й так багато кругів уважає українську справу виключно німецькою інтриґою.

В дискусії забрав також голос один Росіянин, п. Волков. Заявив на старий московський лад, що з бесідником у нічому не погоджується і що ніякої України ніколи не було і не буде. Навязуючи до слів про Богдана Хмельницького, він сказав, що Хмельницький був „русскій" і що навіть просив „русского царя спасати Росію". Заяву п. Волкова дехто зі слухачів приняв голосним сміхом. П. Ляхович відповів, що такі заяви, це ніщо інше, тільки стара московська байка і що навіть самі слова п. Волкова, що „Хмельницький просив русского царя спасати Росію", звучать смішно. Щодо Хмельницького, — сказав бесідник — то він був заключив з Москвою федерацію, в якій були застережені всі права України у відношенні до власного правління, власної армії, власного законодавства, власних фінансів, податків і тим подібне. Вкінці, старі мапи з 16, 17 і 18 віку дуже виразно вказують, що Україна була тоді окремою політичною одиницею. Бесідник закінчив, що, не зважаючи на подібні заяви всіх Москвичів, що „України нема і не буде", Українці не перестануть боротись, аж поки не відзискають назад всі свої суверенні права на своїх землях. Ці слова слухачі приняли щирими оплесками.

Опісля знову забирали слово Анґлійці, ставляючи ріжні питання про український нарід і його змагання.

Про цей відчит помістили "The Times" і "Daily Telegraph" з 26. червня ц. р. такі нотатки:

„Товариство Близького і Середнього Сходу". Люсі Леді Бруннер стрічала цього понеділка при 43 Гаррінґтон Ґарденс членів Товариства Близького і Середнього Сходу, які прибули, щоби почути доклад п. Евгена Ляховича про „Україну і Близький Схід". Мейджор Дж. Гиллс був головою. Між присутніми були такі особи: міністер Сауді Арабії, міністер Персії, міністер Альбанії, міністер Естонії і пані Шмідт, міністер Литви, шарж д'афер Кольомбії і пані Ростpепо, принц Михайло Сумбатов, принцеса Асфа Вільма, граф і графиня Денбі, граф де Жерміні, баронеса де Гольдсміт, гон. леді Гвайт-Томпсон, довейджер леді Бойль, сер Фелікс Бруннер, леді Гювитт, леді Ройдс, п. Пер Альманакос, дейм Люїза Мек Илрой, п. Саесч, пані Кобгам, адмірал і пані Нікольсон, пан і пані Воріс Амір Алі, пані Персі Бремлей, пані Благден, Сейід і пані Сейід Руєт, Полковник Т. П. Етертон, пані Кресі Маркс, пані Мей Двейн, п. Ріялд Зада, полковник і пані Ернест Тейлор, пані Р. Дж. Арнольд, полковник і пані Сісел Малон, п. Констатінеско, пані Аткінсон, пані Бічам Тофнель, мейджор де Альґія Пап, мисс А. В. Пайк, пані Джордж Галаґан, алі Азґар Заррінкафш, мисс Едит Дюрґам, пан і пані Лансельот Лотон, пані Волтер Блекмен, пані і пан Ґвин Воґґен Морґан, мисс Д. Воґґен Морґан, пан Т. Б. Мартин, пан Атанасіядес, пані Безлей, капітан Роджер Дольбей, мисс Сільвія Лемб, п. Артур Саймон, пані де Гартман, п. Чарлз Ніль, пані Мек Вґіртер, п. Еш Ленкольн, пані Реджінальд Вотсон, п. Ленард Стейн, пані Каррінґтон Вайльд, пані Джеймс Вилсон, д-р В. Кисілевський і пані Невілл".

Всіх присутних було біля 150 осіб. Через помилку подано, що головою був мейджор Гиллс, хоч головою був Еш Лінколн, якого заходом кілька місяців тому відбувся був прийом в одному з найкращих лондонських готелів для кореспондентів ріжних часописів у справі пропаґанди українських визвольних змагань. Цим разом пан Еш Лінколн теж висказав у теплих словах своє побажання, щоб кривда, заподіяна українському народови, була можливо якнайскорше направлена, та просив присутніх у цьому напрямі кооперувати.

Англійський тижневик **"The Near East India"** з 27. червня ц. р. приносить довшу замітку про відчит п. Ляховича, який відбувся 24. червня в Лондоні, на тему „Україна і Близький Схід". Подаючи спис присутніх людей, він подав також короткий зміст відчиту, який ми передаємо в перекладі:

„**Україна.** П. Ляхович в бігу своєї промови перейшов історію українського руху. Українська держава існувала короткий час у сімнацятому століттi, а потім після революції в Росії 1917 р. проголошено Українську Републику в Києві. Коли 1918 року Австро-Угорщина розпалась, українські провінції проголосили Західньо-Українську Републику, яка в січні 1919 р. злучилася з Великою Україною. Кілька літ пізніше українська самостійна держава зникла. Українці в совєтській Росії не можуть орґанізуватись, хіба секретно. Найбільша частина українських земель, які можуть до певної міри орґанізуватися леґально, є під Польщею, де вони мають представників у соймі і сенаті. У виборах з 1930/31 р. віддано 714,000 голосів на українську лісту і вибрано 21 послів та 4 сенаторів. Попри леґальні орґанізації, з яких найбільшою є Українське Національно-Демократичне Обєднання, є також сильний нелеґальний рух. У Румунії Українці також є леґально орґанізовані і мають кілька репрезентантів у румунському парляменті, і подібно мають також у чехословацькому. Одначе Польща не зуміла сконсолідувати в себе української меншини. Польський уряд своєю політикою гнету викликує грізний підпольний рух на Україні під Польщею. Вказівки, подавані Союзом Націй, уряд у цілости іґнорував і вкінці договір про охорону меншин був у цілости уневажнений 16 вересня 1934 року. Українці були поріжнені між собою і бесідник висказав пересторогу щодо одної ґрупи, яка занадто звязана з німецькою заграничною політикою. Був плян, щоб скликати світовий конґрес Українців, який закріпив би звязок між Українцями та надавав би напрям їх політиці.

„П. Ляхович опісля описав положення Українців під совєтською Росією. Україна — він сказав — є бочка з порохом і яканебудь іскра запалить вибух. Такий неустаткований стан на сході Европи заохочує також деякі сусідні держави до інтервенції і до набуття українських територій. Це, він додав, змінилоб основно міжнародню рівновагу сил і привелоб також до конфлікту в Західній Европі. Цю небезпеку, і потенціональну небезпеку, яка міститься в совєтській Росії, можнаб усунути через поділ Росії і створення самостійної української держави".

МОСКОВСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПИШЕ ПРО ЗАХІДНЮ УКРАЇНУ

Від часу наближення Росії до Франції почав у Москві виходити орґан французькою мовою „Журналь де Моску" (Московський дневник). Цей орґан служить на те, щоб російські комуністи могли вести свою великодержавну пропаґанду в світі. „Журналь де Моску" редаґований у сальоновім буржуазнім дусі. Хоч редактор його, Лукіянов, комуніст, то він усіх большевицьких комісарів величає в своїй ґазеті не товаришами („камарад"), а „панами" („монсіє"). „Журналь де Моску" присвячує найбільше уваги заграничній політиці. Тому й українська справа не сходить із шпальт цієї ґазети. Мета — доказати світови, що Українці під диктатурою московських комісарів „благоденствують, і що вони готові кров свою проливати на оборону „спільної батьківщини".

8. червня „Журналь де Моску" вмістив звідомлення з подорожі свого співробітника по Україні. Це — Міхаїл Кольцоф, що пише про свої враження в статті „Від Києва до Львова". Передовсім змальовано „добробут" українських робітників і селян під комуністичною владою: описано, як селянки з колгоспів накуповують собі в державних крамницях „креп де шін" і т. і. Але ось попадає п. Кольцоф на Волинь під Польщею, а потім призідить до Львова. Він хоче у Львові знайти ознаки українського життя (знайшовсяж такий „українофіл"!), але крім голодних Гуцулів не бачить нічого. Нарешті довідується, що у Львові є аж 16 українських партій, що збирається вечорами в каварні „Де ля Пе". Як „самовидець", описує Кольцоф: „Є там УНДО з Дм. Левицьким на чолі, є радикали з Голубом (Кольцоф пише „Ґалуб"), є католицький союз під високою протекцією митрополита А. Шептицького, прихильники Петлюри Доценко й Петренко, прибічники Скоропадського з Гладиловичем. Є ОУН — це терористична ґрупа... Три справи обєднують усіх українських політиків із каварні „Де ля Пе": тризуб, ґерб старовинної „гайдамацької" України, пристрасне бажання продатися комунебудь та не менше завзяття ненависти до всього, що живе й дихає там, у новій Україні, в живій Україні".

Як „знавець", Кольцоф свідчить, що в каварні „Де ля Пе" у Львові Українці дістають великі суми чужих грошей. Кольцоф пише, що за чужі гроші митрополит А. Шептицький провадить проти Советів шпигунську роботу. Але Кольцоф знає й не такі „таємниці". Він запевняє своїх чичитачів, що начальником усіх „16 партій" є „терорист Коновалець". Він, мовляв, дає гроші всім українським партіям на протибольшевицьку роботу. Кольцоф інформує, що це Коновалець „післав на совєтську територію Крушельницьких, Бачинських, Сказинських, терористів під маскою письменників"...

Як бачимо, намішав Москаль „капусти з горохом". Кольцоф не знає, що Гуцули — Українці, а називає їх словенським племенем" „трібус словене). Про Лемків довідався він тільки те, що нібито вони всі хочуть переселитися під владу Сталіна і благають, щоб Москва їх до себе пустила в колгоспи...

Нащо пишуть у Москві оттакі нісенітниці? Бо мають із того велику користь для себе. Цеж пишеться для Французів. Хто буде справляти ці дурниці, що понаписував п. Кольцоф? Большевики додержуються старого правила: „Бреши, бреши, все щось із того залишиться".

С. Н.

Пеція Петрович.

САЛІГ ІЗ КУМАНОВА

Передполудне. На почті. При першому віконці надаю листа. При другому віконці стоїть невеличкий, худощавий мужик, у витертій одежі, подертих „опанках" (личаках).

— Маєш леґітимацію? — питається почтовець мужика.

— Яку леґітимацію?

— Яка потверджувала би, що це справді ти.

— Так — та я не маю леґітимації — відповів знову жалісно мужик.

— Без леґітимації нема нічого.

— То що мені робити?

— Принеси леґітимацію!

— Та бож то, пане, далеко! Куманово!

— Иди до дому й прийди знову завтра!

— А кошти, пане! Далеко! Стільки часу стратити! Діти голодні. Плачуть. Змилосердіться!

Я підійшов ближче, щоби краще чути.

— Без леґітимації нічого не буде! — чую знову з віконця.

— Боженьку!

— Нічого не поможу тобі!

— Та змилосердіться!

— Не можу!

— Ах! — зітхнув мужик, випростувався, зітхнув знову безрадно та пошкробався поза вухом.

Я все ще не знаю, в чому річ. Якийсь лист або щось такого.

— Пане! — зітхнув знову мужик.

— Я вже тобі говорив: не можу. Леґітимація!

— Діти мої голодні!

Службовець здвиг плечима:

— Леґітимація!

— То завтра. Принесу її завтра! Та гроші! Гроші дай мені тепер! Діти голодні!

— Хто тобі посилає гроші? Мужик сказав хто.

— Добре!

— Скільки?

— Сто пятьдесять динарів.

— Також правда!

— Ну, то щож?

— Ще питання, чи ти справді цей — ну, як ти називаєшся — чи то дійсно ти?

— Я! Присягаюся, що Саліг Тагірович! З Куманова.

— Мусиш мати леґітимацію!

— Не маю, панє!

— Вистарайся.

— Та я принесу. Завтра. Присягаюся! Та ти виплати мені нині гроші. Діти мої голодні.

— Або приведи свідків, які тебе знають.

— Мене тут, пане, ніхто не знає.

— То нема ради!

Мужик зітхнув, випростувався на хвилинку, потім знову згорбився, наче під великим тягаром — і розглядався довкола розпучливо.

Я приступив до віконця, відсунув мужика.

— Прошу? — глянув на мене службовець.

— Прошу! Я знаю того чоловіка! Я ручу, що він Саліг Тагірович! З Куманова.

— Хто ви?

Я сказав, як називаюся.

— Ваше звання?

Я подав моє звання.

— Маєте леґітимацію?

Я здріґнувся. Збентежився. Леґітимації я не мав. Наче приловлений, обернувся я, щоби знайти когось, що посвідчив би за мене. Та не було нікого...

За хвилину вийшли ми з почти: Саліг Тагірович і я. Бувають хвилини, в яких гроші — це все. Така хвилина була тепер. Та я не мав грошей. Та постараюся.

— Чуєш, Саліг!

— Слухаю!

— Зажди тут! Підіжди тут на мене! Я зараз вернуся.

— Зажду.

— З місця не рушся!

— Добре.

Я побіг вулицею. Думаю про Саліга та його діти. Вони голодні. Мушу позичити гроші й дати йому.

Стрічаю одного знайомого. Він нічого не має. Другого. Цей теж нічого не має. Може не хоче позичити. Біжу далі. Від знайомого до знайомого. І як я вкінці вернувся та застав Саліга, встромив йому гроші в руку. Я позичив собі їх до завтра. Під словом чести.

Він здивувався.

— Що? що це?

— Бери!

— Та...

— Бери гроші, Саліг! Як Бог тобі поможе, то віддаш мені, а як ні, то й так буде.

— — — — — — — —

На другий день прийшла наймичка до моєї кімнати:

— Прийшов якийсь чоловік.

— Хто?

— Я його не знаю.

— Хай увійде.

Це був Саліг Тагірович. Із Куманова.

Він шукав мене. Довго. І вкінці знайшов. І заплатив свій довг. Сто пятьдесять динарів. Відібрав гроші з почти. Громада видала йому леґітимацію.

— Дуже, дуже дякую! — говорив він крізь сльози. — Ти мені зробив велику прислугу! Далебі!

— Чуєш, Саліг!

— Слухаю.

— Візьми ті гроші! Не для себе! Для дітей! — і я втиснув йому гроші на силу в руку.

— Ні, ти мені досить поміг! Забагато ти зробив для мене! Не візьму — за ніщо в світі! Ні! Ні! — і він поклав зімняті банкноти на стіл — та вийшов із хати.

Так поступив він. Саліг Тагірович. Із Куманова.

А я? Я ще нині роздумую над цим, що то було би, колиб я на той час не віддав був тих грошей, що я їх позичив, колиб був віддав їх щойно за кілька тижнів або місяців. Ці гроші, що я їх тоді був собі позичив — під словом чести.

Ба, що хочете? Культура!

(Із сербської мови переклав **М. Н.**).

Советський гумор.

До кооперативи в Советах приходить робітник:

— А це що, товаришу? Оселедці знов подорожіли на дві копійки.

— Так, це на покриття авта.

— Якого авта?

— Для голови кооперативи.

— А пощож йому авто?

— Щоби міг переводити контролю по кооперативах, чи обнизили ціни на оселедці.

Вибір.

— Що радше пєте: пиво чи вино?

— Це залежить...

— Від чого залежить?

— Від того, хто платить.

УКРАЇНСЬКА ФЛЬОТА В МИНУЛОМУ

Сімнадцять літ минає від того памятного дня, коли то на кораблях Чорноморської Фльоти замаяли українські прапори. З кожним роком ця подія, чи пак память про неї відсувається все далі й далі в царину спогадів, переходить поволі в легенду.

І кожного року ми згадуємо тих, що перші зрозуміли значіння моря для могутности української держави, і за прикладом Запорожців хотіли Чорне море за Україною затвердити.

Це не був відірваний факт пориву українського вояцтва. В історії нашій вже княжі вояки і Запорожці червоними слідами своєї крови закрашували води Чорного Українського моря в імя оттого великого пориву душі борця, що любить простори й риск та творить тим силу Батьківщини.

Перший етап розвитку української морської сили сягає ще початків київської держави. В княжих часах аж до Ярослава Мудрого українські кораблі володіли без суперника Чорним морем так, що воно у чужинних географів мало назву Українського моря. Це був час великих походів на море, що приносили Україні славу й багатство. В першому поході Аскольда і Дира під Царгородом було 200 кораблів. Князь Олег у 913 р. опанував Царгород, маючи 500 кораблів, а фльоту Ігоря числено на тисячу кораблів.

В той час українська фльота мала подвійне завдання, военне і торговельне, бо Чорне море було тоді найважнішою торговельною дорогою. Українська фльота своїми походами добувала від Греків ріжні торговельні уступки. Вона стояла передовсім на послугах торговлі і тому київська держава завдячувала своє могутність мудрому керуванню морською силою.

Одначе це довго не тривало, бо вже по смерти Ярослава Мудрого українська держава розбилася на маленькі державки, а разом з тим прийшов занепад господарської і военної сили, про морську навіть не згадуючи. Вслід за тим Україна стала добиччю сильніших народів, що зуміли користуватися морськими шляхами. Щойно по чотирох віках неволі знову віджила слава й велич української морської сили. Тоді на Чорному морі появилися знов українські кораблі, керовані вмілими й відважними руками козаків-Запорожців, що широко розносили славу української зброї.

До козаків стали звертатися через своїх послів і деякі тодішні великі держави, що вели війни з Турками. Австрія й Еспанія хотіли навіть заключити з козаками договір для спільної боротьби з Туреччиною.

Зріст української морської сили мав велике значіння і для виховання всього українського народу. Морські походи викликували в Україні велике захоплення. В піснях і думах прославляв народ козаків за відвагу і сміливість, за їх походи й чини.

В посланію до козаків українські єпископи (1621. року) порівнювали їхні походи з походами давніх київських князів: — „Цеж бо те плем'я славного народу українського, що воювало грецьке цісарство Чорним морем і суходоттю. Це з того покоління військо, що за Олега, монарха українського, у своїх човнах по морю і по землі (приробивши до човнів колеса) плавало і Константинопіль добувало... На цілім світі ніхто по Бозі не чинить звеволеному християнству такого великого добродійства, як запорозьке військо своєю сміливістю і перемогою"!

Вже при кінці пятнадцятого віку зустрічаються перші згадки про козацькі походи. В 1492 р. козаки з Києва й Черкас виправилися Дніпром і завоювали татарський корабель під Тягинею. Пізніше такі походи траплялися частіще і тому татарський хан видав у 1509 р. приказ перетягнути через Дніпро ланцюхи, щоб загородити козакам дорогу. Одначе це козаків не здержувало. В 1545 р. козаки під проводом Карпа Масли, Яцка Білоуса й Андрушка добули місто Очаків, а залогу взяли до неволі. Це є перші назвища козаків, звязані з історією українського моря. На широке море виплили козаки вперше 1597 року, звели кілька битв з Турками під Кізловом, Акерманом й Азовом, здобули кілька турецьких кораблів і взяли багато Турків до неволі. В травні 1602. року козаки звели морську битву з Турками під Кілією коло Дунаю. Подібний похід відбувся 1606. року, в якому козаки добули десять великих турецьких галєр, як теж добули місто Варну, що на побережжі Болгарії.

Найкращий розцвіт української козацької морської сили припадає на часи Сагайдачного, що зумів зорганізувати козацьку фльоту, надати їй розмах і вказав нові шляхи до походів. Під умілою рукою гетьмана козацька фльота робила часті походи на море. В серпні 1614. року вибралися козаки через Чорне море на побережжя Малої Азії. Добули одно з найкращих турецьких міст, Синопу, знищили місто та кораблі. Шкоду числили тоді Турки на 40 міліонів. Султан був так розжалоблений, що хотів повісити свого першого міністра. Наступного року весною козаки підплили із своєю фльотою під сам Константинопіль і знищили побережжя біля Константинополя. Це було повторення того, що зробив князь Олег. Коли взяти під увагу, що під той час майже ціла Европа дрижала перед Туреччиною, — то не дивно, що сильніші держави слали своїх послів до козаків. Султан вислав проти козацької фльоти, що верталася з того походу, всю свою фльоту. Прийшло до морської битви при гирлі Дунаю.

Козацька фльота сміливо наступила на турецьку і по довшій битві її розбила. Багато кораблів турецької фльоти козаки затопили, а самого великого адмірала взяли до неволі, де він і помер.

В наступних роках козаки стали вибиратися все частіше на побережжя Малої Азії. Знищили багато галєр, а навіть убили визначного турецького башу. В 1620. р. козаки під проводом Яцка Бородавки підплили знову під Царгород. Між Турками був такий страх, що турецьких жовнірів треба було гнати палицями на галєри. Звідси поплили козаки на Варну і знову її добули.

Сама вістка про приготування козаків до походу на Царгород викликала таку тривогу, що багато людей вибиралося тікати з міста. „Чутка про чотири козацькі чайки на Чорному морі лякала Турків більше, як вістка про чуму" — пише один із сучасників.

Великий морський похід уладили Запорожці в 1625. році. Турецька фльота в силі 325 кораблів заступила їм дорогу, але козаки перебилися й поплили до Царгороду. Столиці не було кому боронити і тому був такий переляк, що султан — як каже сучасник — у патинках тікав в глибину Малої Азії. Козаки знищили частину Царгороду і вернулися з малими стратами на Січ.

Після того було ще кілька походів, одначе вже менше важних. По смерти Хмельницького підупадає українська морська сила. Січовий отаман Сірко намагається ще її відновити, але по його смерти козацька фльота таки вже зовсім минається.

Вправді, використовуючи великий розмах козацького духа, Москва в 1870-90 роках створила ще чорноморську фльоту із запорізьких козаків, але тоді вже Запорожці не боролися під своїм прапором, лише під проводом Москви, що знищила Україну і заняла її простори на полудні, а вслід за тим через Чорне море здобула доступ до всесвітньої торговлі й участь у всесвітньому житті.

Щойно в часі української революції українське воятство заявило знову своє право до моря і чорноморської фльоти. І, не зважаючи на те, що наші тодішні „батьки" — українська мирова делєґація в берестейському мирі в імя своїх абстрактних вселюдських демократичних ідеалів — намагалися перекреслити життєве право української нації до власного моря, до тієї запоруки української великодержавности — українське воянство пішло походом на Крим, здобувати доступ до моря.

Завдання це сповнило козацтво Запорізького корпусу, що було тоді під командуванням генерала Натієва. Так звана кримська група запорізького корпусу під безпосереднім командуванням полковника Болбочана дня 11. квітня 1918. р. вирушила в похід проти большевиків, що тоді заняли Крим. Було завдання добути Крим, а передовсім Севастопіль — морську твердиню на Кримі, де стояла головна частина военної чорноморської фльоти. В Олександрівську група стрінулася з УСС-ами — що були під проводом архикняязя Василя Вишиваного. І тут у самому серці запорізьких степів, біля столиці Запоріжжя — Хортиці сини Східньої і Західньої области України обєдналися до спільного походу. Багато УС-С-ців пристало до групи Болбочана, щоби піти на Чорне море за прикладом гетьмана Сагайдачного...

В дні 18. квітня здобуто Мелітополь, а 20. здобуто кріпость Сивош. Після того ціла група, розбиваючи переможно ворога, посувалася все вперед і серед небувалого ентузіязму місцевого населення — до берегів Чорного моря.

По здобуттю Симферополя, дня 24. квітня, українське військо зблизилося до Севастополя, де вже залога Чорноморської Фльоти чекала на його прихід. Одначе в останній хвилі прибули під Севастопіль німецькі війська, що були в союзі з українським урядом, і принесли наказ негайно звільнити територію Криму, мотивуючи це тим, що Крим лежить поза трактатовими межами України.

З невимовним болем і жалем, але слухняні своїй команді, покидали дня 28. квітня українські частини береги Чорного моря. Але, не зважаючи на все те, залога Чорноморської Фльоти вже по відворті українських частин, в дні 29. квітня 1918. р. піднесла українські прапори. Під сурми і свистки підстаршин-моряків злетіли вгору українські прапори і залопотіли над Чорноморською Фльотою, співаючи пісню про гордих лицарів Святославових полків та про майбутню могутню українську фльоту, що буде колись володаркою Чорного моря.

Т. Лилик.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ще про конгрес Молоді.

Другий Конгрес Ліги Української Католицької Молоді, що відбудеться в цю суботу і неділю, дня 13. і 14. липня, в місті Ню Йорку, заповідається дуже добре. Зпоза нюйорської околиці зголосили свій приїзд понад 200 делегатів і гостей. Таке велике заінтересування цим конгресом поза нюйорською околицею ставить певні вимоги до українського громадянства Ню Йорку й околиці.

Ці вимоги такі:

Перша: щоб наша молодь усіх громад Ню Йорку й околичних міст була теж зарепрезентована відповідною скількістю делегатів. Це дуже важне ще й з тої причини, що централя нашої Ліги має бути перенесена сюди на Схід, і новий екзекутивний комітет повинен бути вибраний з молодих працівників того міста, що в ньому буде осідок централі Ліги.

Друга: треба, щоб наші громадяни, що могли примістити в своїй хаті на дві-три ночі одного, двох чи більше делегатів (хлопців або дівчат), ласкаво зголосилися із цим на нижче подану адресу. Шкода, щоб молодь ходила на нічліг по готелях і витрачала на те гроші тоді, коли багато є таких українських хат, що можуть дати їм приміщення на кілька ночей.

Третя: щоб усе наше громадянство виявило своє заінтересування цим конгресом; щоб прийшли старші й молодші й як гості прислухались рефератам молодих бесідників у суботу пополудні в Парк Сентрал Готелю, а в неділю щоб були нашими гістьми на бенкеті й балю в томуж готелі в год. 7-мий вечором.

Сподіваємося, що все наше громадянство Ню Йорку й усіх околичних міст розуміє вагу Другого Конгресу Ліги Української Католицької Молоді й на вище поставлені вимоги численно й щиро відгукнеться.

Всі приготування до цього конгресу проведено успішно. Сподіваємося, що й у самі дні конгресу серед усього нашого громадянства пануватиме дух підйому, щирої прихильности й готовости до співпраці й співпомочі.

У всіх справах щодо цього конгресу просимо звертатись на адресу:

Ukrainian Catholic Youth League Congress Committee
22 E. 7th Street, New York, N. Y.

Богдан Катамай,
голова Л. У. К. М.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

„Про танки і громадську працю".

В ч. 149 „Свободи", з дня 28. червня, п. Йосиф Семенків у своїм дописі накинувся на мене не з критикою, а зі звичайною лайкою. Тому хочу відповісти на його закиди:

Перше: щоб писати про щось, то треба знати, а добродій Семенків навіть не був, коли засновувався клюб танцюристів, а також на головних виступах. Друге: я хоч роблю на „галай балай", то всетаки зробив виступи, які принесли славу українському народови. Нехай д. Семенків без галай покаже свої виступи з Балтимор, котрі стільки зробилиб, як виступи танцюристів. Третє: танками не збудуємо України, але імя чесне можемо поширити між чужинцями, а наша молодь освідомиться через нашу культуру і допоможе будувати Україну. Четверте: Хай д. Семенків дасть хоч одну громаду, щоб виховала професіоналіста, або нехай сам, як маючий чоловік, виховає для Балтимор хоч одного українського доктора, бо їх є багато, тільки д. Семенків не читав імен, які свого часу подавав у „Свободі" д-р Скегар з Шікаго. Ім ми не дали і не даємо спромоги працювати для нашого народа. Пяте: від своїх слів не відрікаюся і коли декого назвав непристойними словами, то ті, що до того не почуваються, не будуть нарікати, а тим, що личать ці слова, нехай не будуть такими, а дають добрий приклад, не злий. Шесте: клюб танцюристів власне заснували танцюристи і батьки, котрі належать до У. Н. Союза, щоб наша молодь більше шанувала працю батьків і цю велику організацію. Семе: відносно танків, я не маю чого радитися д. Семенкова, а буду робити відповідно до моєї змоги, що буде в моїй силі, щоби програми були кращі, а танцюристи зорганізовані в клюби, щоби більше могли ці молоді каменярі принести користи своєю працею дорогій нашій Україні й Америці. Про решту нехай судять люди, чи моя праця добра, чи зла, і чи вона приносить українському народови ганьбу чи честь.

В. Авраменко.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. А., Пасейк, Н. Дж. — Пишете: „Дуже мені прикро, що не помістили моєї відповіди..." А далі: „Тому посилаю другу, перероблену відповідь...". Ми Вам звернули з виразною допискою, щоб Ви написали допис так, щоби було місце його виправити в мові й стилістиці, значиться, щоб був відступ між рядками. А далі звернули Вам увагу, що треба і в полеміці, якщо вона ведеться в нашім часописі, заховати пристойний тон і віддати в формі писання і противникови ту пошану, яка належиться кождій особі. Звернули далі увагу, що годі вичисляти в одним ряді 10 чи 15 осіб ріжного фаху, ріжної освіти, ріжних громадських заслуг, бо це є непотрібне, бо воно нічого не вияснює, а навпаки, може бути для багатьох осіб небажаною річю знайтися в такому штучно й без цілі складеним ряді. За ті уваги Ви повинні бути хіба нам вдячні.

ПОЛЬКА ПРИЗНАЄ, ЩО УКРАЇНЦІ КУЛЬТУРНІШІ НІЖ ПОЛЯКИ.

Визначна польська письменниця Марія Домбровська досліджувала життя та звичаї Поляків у Югославії, головно в околиці Банялуки. В дописах у польській пресі признає, що Поляки ті живуть у добрих відносинах, хоч усі нарікають на кризу. Хати й огороди дуже добре уладжені. Одначе Поляки під культурним оглядом занедбані, **між ними багато анальфабетів, а ті, що вміють читати, нічого не читають. Українці є на вищому культурному ступні.**

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З КИМ ІТИ І ВІД КОГО ТА З ЧОГО ВЧИТИСЬ.

Читаю гарні вірші свого сусіда з Джамейки. В них виказує він золоті думки про наших ворогів та наших ренегатів. От, як сказав: Не добре мати лихого сусіда під боком. А наш нарід має таких лихих сусідів аж 4! В другому вірші не жалує батога на ренегатів. Святу правду пише наш талановитий чорнороб. Та чи розуміють його здорові думки ті, що служать Москві або Варшаві?

Славити Бога, ми маємо багато добре думаючих людей, що працюють для кращої долі свого рідного народу. Маємо інтелігентів, себто людей з високою освітою, та й звичайних робітників чи робітниць. Вони щиро трудяться для ідеї. Честь їм за те! Хай Бог благословить їх добрим здоровлям і добрим достатком за їх добре серце. Коби тільки ми навчились їх слухати. І коби вчились та читали свої книжки й добрі часописи. Читаючи добру книжку або добрий часопис, маємо вдоволення в душі, і стаємо культурнішими.

Я знаходжу в наших газетах, тутешніх і краєвих, гарні редакційні статті, вірші, тощо. Аж хочеться їх читати. Час від часу мені попадаються в руки книжки або часописи большевицькі. Неприємно їх читати, бо є там писання людей, збочених умом. Вони пішли в науку до чужих, на свою особисту користь, а на шкоду народови. Щож там пишуть? Самі теревені. Все баламута, нічого путнього. Батько Ленін, батько Сталін, це їх божища. Так, начеб у них двох містився цілий скарб світа, з якого може черпати все потрібне для свого життя бідний пролетар. На ділі виявилося, що не пролетарият користає з них, а вони з пролетаріяту.

Ленін і Сталін своє осягнули: владу над людьми! Але що осягнули їхні піддані? Хіба хлібну чергу. Чекати цілими днями на пайку й голодову смерть, як про це ми знаємо вже з достовірних джерел.

Чому я краще думаю про нашу інтелігенцію? Бо вона таки краща, ліпша й культурніша від російської чи якої іншої. Візьмімо Центральну Раду. Уряд УНР не хотів проливати крови русского народу. Наш уряд хотів, щоб наш нарід був свобідний. А як ганебно поступила російська інтелігенція! Як поступила польська! Чи не зрадила Петлюру? Нам співають пісеньку, що в Европі є 300,000,000 Славян. Таж повинні вони брататися, єднатися. А чиж ті Славяни не стали катами нашого народу? Хто то був Ленін? — Син поміщика, багатий чоловік. Він валив царя, щоб самому засісти на його престолі. Тесаме із Сталіном. Хто був Пілсудський? Син дідича. Він боровся за Польщу, доля йому була сприятлива, бо було стільки ренегатів у Поляків і йому було лекше здобути волю, ніж нам.

Зрештою багаті люди все мають кращу долю, ніж бідні. Наші великі люди були не багаті, вони працювали й боролись не на те, щоб загарбати чужий край, щоб відобрати іншому народови те, що його, але щоб здобути нашому народови можливість стати своїм господарем на своїй землі. Навіть ще тепер московська інтелігенція не думає, щоб дійти до порозуміння з нашим народом, але думає дальше, якби нас московщити і наш край при собі держати. Тесаме творить польська інтелігенція.

Але ми самі думаймо, як то стати разом з нашою інтелігенцією та освободити наш нарід від ярма. Як разом створимо велику силу, то й дійдемо своєї цілі.

М. Костів.

Лікар стрінув синка свого приятеля:
— Як жеж там у вас дома?
— Тато мусить лежати в ліжку.
— Певно не дуже хорий?
— Ні. Лише мама мусить цирувати татові штани.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СПРІНҐ ВЕЛЕЙ, Н. Й.

На Рідну Школу.

Пересилаю до Обєднання $3 на Рідну Школу. Зібрав 85 центів, а $2.15 додано з нагоди моїх 64-літніх уродин.

А. Кашинський.

ЮНІОН МИЛС, Н. Й.

На інвалідів.

Наша маленька фармерська громада в Юніон Милс не забула за українських інвалідів. З нагоди спільного обіду, влаштованого церковним комітетом у п. Теплого, зібрано на заклик о. П. Журавецького $7.20, які відослано через Обєднання. На повищу суму зложились: по $1: Масляк, Механік; по 50 ц.: о. П. Журавецький, Трухан, Куницький, Білограм, Сокач, Кухарук; по 25 ц.: Малачинська, Серединський; Данилюк 30 ц., а решта дрібними датками.

Співжилець.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

З поминок по героях на край.

Одно з найкращих наших свят, Зелені Свята, є наче подвійним святом церковним і народним. Святкуємо ним зіслання св. Духа й Пресвяту Тройцю, а крім того в Рідному Краю заховують предавній обряд замаювання хат і піль зеленню та поминок по померлих. Замаювання, це знак пошани й радісної зустрічі літа, тих нових сил природи, що помагає дозрівати плодам землі. А поминки, це знак пошани до тих, що від нас відійшли, знак пошани до їх заповітів. Отже з одної сторони ніби витаємо з радісними надіями літо, а з другої пригадуємо собі заповіти предків і з тих заповітів черпаємо науку, злучуємо свій власний життєвий досвід з досвідом дідів і прадідів і творимо підставу до кращого життя надалі. Особливо в Рідному Краю почесне місце між покійними займають ті, що віддали своє життя за кращу долю свого народу, отже ті, що полягли на полі бою за рідний нарід і рідну землю.

Тож і наша українська православна громада пішла за тим гарним звичаєм і на Зелені Свята відправив панахиду о. П. Корсуновський за наших героїв, що віддали життя за нас, також і за наших парафіян, що відійшли на вічний спокій. о. П. Корсуновський перед панахидою згадав і за тих героїв, що лишилися каліками, й візвав до жертви. Збірка принесла $7.10. Їх переслано до Обєднання для українських інвалідів у Львові.

Три доляри й 65 центів лишилося з цвітів, що були зібрані на могилу бл. п. Теклі Садової, а Союз Українок доложив решту, що дало суму $5. Їх також вислано через Обєднання на визвольну боротьбу.

Шануймож і ми тут, на американській землі ці Зелені Свята наших героїв. Ідімо на панахиди й поминки й складаймо жертви для наших інвалідів. Хай вони не почувають себе опущеними.

К. Качмарова.

ДИВАЦТВА СЛАВНИХ ЛЮДЕЙ.

Великі люди мають також свої примхи й дивацтва.

Нпр. німецький поет Шілер міг лише тоді добре працювати, як вложив ногу в студену воду. Холодна вода збільшувала його охоту до праці; він мав тоді свіжі думки. Також мусів мати в шуфляді зогнилі яблока, бо запах тих яблок побуджував його змисли. Мільтон, славний англійський поет, міг лише тоді успішно працювати, як голову сховав глибоко в подушках. Музика Бетовен був також дуже ексцентричний. Найліпші помисли приходили йому підчас зливи, хоч нераз тоді дощ падав і на ноти. Такою дрібничкою не журився. Також Гайдн мав свої дивацтва. Міг компонувати лише в повній театральній гардеробі. Мав за цього спеціальну перуку, шпаду, а на пальці „нотний" перстень. Щойно як мав усі „реквізити", почувався добре та був здібним до праці.

Про Нютона кажуть, що був дуже розсіяний. Дуже часто забував про їжу, або що в рубах має горіючу люльку. Також Бетовен і Золя працювали дуже розсіяно. При праці забували про все, що довкола них діялося.

Наполеон працював часто 16—18 годин денно, що аж його міністри та службовці опадали на силах. А як мав вільну годину, любив відгравати ролю свата. Ще молодим поручником робив він таке радо, а навіть на засланні на острові св. Олени. Почувався веселим і щасливим, коли хтось із близьких йому завдяки його посередництву вступив у подружі звязки.

Славний мадярський письменник Маврикій Йокай (що написав щось триста повістей, одначе ніодна з них не лишилася в рукописі) мав у своїх кишенях цілі звитки паперів. А як хотів працювати, нераз на вулиці або в почтовому диліжансі, то брав такий пасок паперу в руку, писав на ньому продовження повісти, а слуга мусів уже добре дбати про те, щоб ці папери зібрати разом і щоб вони дісталися до друкарні. Йокай ніколи не цікавився тим, що він перед тим написав. Все було записане в його голові. А при столі, на якому був уже записаний рукопис, він не міг працювати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БЕСТ САЙД НЮ ЙОРК. Тов. Свобода, від. 194, дає до відома членам, що збори відбудуться в суботу, 13. липня, в годині 8-мій ввечір під числом 325 Вест 41-ша вул. — С. Гнаттишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу 13-го липня, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Кождий член має обовязково явитись на тих зборах точно в годині 8-мій ввечір. На тих зборах будемо рішати важні справи, тому приявність кождого члена є конечна. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівнали свої залеглости. Нових членів приводіть точно на час. Неприявний член без оправдання, буде відповідальний згідно зі статутом. — Д. Костишин, секр.

Зрозумів.

— Скажи мені, Славчику, чи ти не можеш трошечки вважати? На твоїм фартушочку знову повно зупи. Ти є таке правдиве мале порося. А, чи ти знаєш, що це є порося?

— Так, тату, порося то дитина свині.

Привичка.

В Совєтах:

— Звідки ви взяли гриби, товаришу?

— Назбирав у лісі.

— А велика там черга?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (67)

Голос розбуджував повільно свідомість Ронди Тері. „Заберемо її до її Сотворителя", почула вона по англійськи, а принаймні виговір був англійський. Одначе тони були грубі, глибокі й горляні. Вона відчинила очі, а потім відхилилася взад з криком.

Ронда побачила двох величезних горилів, а принаймні вона думала, що це горилі, доки один з них не отворив уст. Тоді почула слова: „Ходи з нами, ми заберемо тебе до Сотворителя". Тоді горилъ простягнув свою волосисту могутню руку і вхопив перестрашену дівчину.

Та страх Ронди не був більший від перестраху Наомі Медисон, що попалася в неволю Арабів. Шейк Аб-ель-Гренем видав приказ переправлятися через ріку, повну крокодилів, щоб дістатися в Долину Діямантів. Гальопом увігналися коні в ріку.

Атюві вхопив за поводи коня Наомі, щоб захистити її перед небезпекою. Він бажав, щоб вона жила і була його. Одначе за хвилину здавалося йому, що вона для нього пропаде. Велитенський крокодиль надпливав і вже отворив свою пащу, щоб її зїсти.